

Nr 706.

Av herr **Ohlin m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 252, med förslag till förordning angående upphävande av förordningen den 14 december 1951 (nr 795) med tillfälliga bestämmelser om värdering av varulager vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt, m. m.

I proposition nr 252 föreslår finansministern, att den vid 1951 års höstriktdag genomförda inskränkningen i rätten att nedskryva varulager vid 1953 och 1954 års inkomsttaxeringar skall upphävas i fråga om 1953 års taxering men kvarstå beträffande det senare året. I samma proposition anmäler statsrådet frågan om investeringsavgiftens slopande, vilken åtgärd statsrådet dock icke anser aktuell.

Inskränkningen i den fria lagervärderingen infördes i syfte att motverka spekulativa lagerinvesteringar, vilka finansministern då befarade skulle inträffa. När frågan förevar inför riksdagen yrkades från vårt håll avslag på förslaget under motivering, att finansministern felbedömt den inträffade lagerutvecklingens karaktär. I ifrågavarande motion — II: 674/1951 — anförde vi bl. a.:

För närvarande torde situationen inom betydande delar av det svenska näringslivet vara den, att man snarare söker minska än öka lagerhållningen. Osäkerheten rörande prisutvecklingen på importvaruområdet och tilltagande köpmotstånd under senare tid ha verkat i denna riktning. Den föreslagna lagstiftningen blir mot bakgrunden av rådande läge därför obehövlig och uppenbart orättvis i de fall, där en ökad lagerhållning beror på avsättningssvårigheter.

Det visar sig nu att det bedömande, som kom till uttryck i den här citerade motionen, var riktigt. Finansministern framhåller i den nu framlagda propositionen, att utvecklingen under 1952 har visat »att det knappast varit erforderligt med speciella regler mot spekulativa lagerökningar. — Samtidigt som utvecklingen sålunda karakteriserats av spontana strävanden från företagets sida att nedbringa lagren, har avsättningssvårigheterna verkat i riktning mot lagerökning.»

Över huvud taget torde det ekonomiska dagsläget och de rådande utvecklingstendenserna göra klart att inskränkningen i rätten till fri lagervärdering icke är motiverad. Marknaden inbjuder icke till spekulativa lagerinvesteringar. Likviditeten har starkt nedgått för företagen, som i

många fall har att kämpa med avsättningssvårigheter. Finansministern synes bedöma läget på samma sätt, då han i propositionen framhåller: »I varje fall synes några påtagliga tendenser till en lagerökning, betingad av inflationistiska förväntningar, icke finnas. Det torde under dessa omständigheter saknas anledning att ingripa med åtgärder i speciellt syfte att motverka lagerökningar.» Den naturliga och riktiga slutsatsen av ett sådant bedömande är givetvis att inskränkningen i rätten till fri lagervärdering avskaffas även för nästkommande år. Att som finansministern förordar — trots lägets tydliga indikationer — av beredskapskäl bibehålla inskränkningen även för 1953 är enligt vår mening icke motiverat.

Även i fråga om investeringsavgiften talar konjunkturläget klart för en avveckling. Denna påлага utgör för närvarande ett hinder mot den kostnadssänkande rationalisering, som de till följd av inflationen starkt stegrade produktionskostnaderna nödvändiggör för att det svenska näringslivet skall återvinna så stor del som möjligt av den förlorade konkurrenskraften gentemot utlandet. Investeringsavgiften håller därför på att bli ett hot också mot sysselsättningen.

Finansministern anser emellertid att ett fortsatt bibehållande av investeringsavgiften är nödvändigt för att tillräckligt utrymme skall kunna beredas åt bostadsbyggande och offentliga investeringar. Bortsett från att finansministerns resonemang är alltför statiskt, bör den nuvarande allmänna kreditåtstramningen samt byggnadsregleringen, även om denna slopas för bostadsbyggande, dock utgöra tillräckliga medel för att i nuvarande, icke överkonjunkturbetonade läge hålla investeringsverksamheten i önskad omfattning och inriktning. Även här faller emellertid finansministern i sista hand tillbaka på ett beredskapsresonemang. Skulle det under loppet av år 1953 visa sig, att investeringsavgiften ej är behövlig, förklarar sig statsrådet beredd att ånyo taga upp frågan. Enligt ett uttalande av finansministern i interpellationsdebatten i andra kammaren den 26 november 1952 skulle statsrådet, eftersom investeringsavgiften för beskattningsåret 1953 inte skall erläggas förrän efter 1953, i så fall föreslå att avgift för under 1953 utförda investeringar inte skall behöva betalas. Då den rationaliseringshämmande effekten av investeringsavgiften ändå skulle kvarstå, är emellertid ingenting vunnet med en sådan deklARATION. Med tanke på önskvärdheten att förutsättningarna för företagens dispositioner klargöres i god tid är det av finansministern antydda förfarings sättet knappast heller lämpligt. Vi vidhåller alltså vårt yrkande från 1951 års höstriksdag och föreslår att investeringsavgiften slopas från och med 1 januari 1953.

Med stöd av vad ovan anförts föreslår vi,

att riksdagen med ändring av vad Kungl. Maj:t hemställt i proposition nr 252 för sin del måtte besluta

1) att förordningen den 14 december 1951 (nr 795) med tillfälliga bestämmelser om värdering av varulager vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt upphäves;

2) att förordningen den 14 december 1951 (nr 794) med bestämmelser om investeringsavgift upphör att gälla från och med den 1 januari 1953.

Stockholm den 3 december 1952.

Bertil Ohlin.

Sven Wedén.

Per A. Johansson
i Kastanjegården.

Ragnhild Sandström.

O. Malmberg,
Skövde.

Nr 707.

Av herrar **Nilsson** i Svalöv och **Hagård**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 252, med förslag till förordning angående upphävande av förordningen den 14 december 1951 (nr 795) med tillfälliga bestämmelser om värdering av varulager vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt, m. m.

(Lika lydande med motion i Första kammaren, nr 538.)

Stockholm den 3 december 1952.

Eric Nilsson
i Svalöv.

Alarik Hagård.